Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2016–2017

29 521 Nederlandse deelname aan vredesmissies

Nr. 329

VERSLAG VAN EEN WERKBEZOEK

Vastgesteld 15 november 2016

De Voorzitter van de Tweede Kamer heeft op donderdag 10 november en vrijdag 11 november 2016 een werkbezoek gebracht aan Mali. De Voorzitter was uitgenodigd door de Commandant der Strijdkrachten, Generaal T. Middendorp. De Voorzitter werd begeleid door de Griffier van de Tweede Kamer, mevrouw mr. R. Voss, en plaatsvervangend griffier van de Tweede Kamer, mr. T.N.J. de Lange.

Het doel van het werkbezoek was drieledig: het krijgen van nader inzicht in de wijze waarop de Nederlandse militairen hun missie in Mali uitvoeren, het laten blijken van waardering voor het feit dat Nederlandse troepen onder vaak moeilijke omstandigheden hun werkzaamheden tijdens missies in het buitenland uitvoeren en informatievergaring bij de Gouverneur van het district Gao en een aantal non-gouvernementele organisaties (NGO's) ter plekke. Onder andere in dat kader was ook de ambassadeur van Nederland in Mali, de heer Oppewal, en de medewerker BZ in Gao, mevrouw Elfferich, tijdens het werkbezoek aanwezig.

Het bezoek aan de Nederlandse militairen in Gao stond tijdens dit werkbezoek centraal. De Voorzitter heeft tijdens verschillende informele ontmoetingen met de Nederlandse militairen namens de Tweede Kamer haar grote waardering voor hun inzet in Mali uitgesproken.

In onderstaand verslag worden de hoofdlijnen van het werkbezoek kort weergegeven. Het programma van het werkbezoek is als bijlage bij dit verslag opgenomen.

De Voorzitter dankt alle gesprekspartners en degenen die betrokken zijn geweest bij het organiseren van dit werkbezoek, in het bijzonder Generaal

kst-29521-329
ISSN 0921 - 7371
's-Gravenhage 2016

Middendorp en Majoor Den Heijer. De hartelijke ontvangst en de goede begeleiding en informatievoorziening van de Voorzitter hebben in belangrijke mate bijgedragen aan het welslagen van het werkbezoek.

De Voorzitter van de Tweede Kamer,
Arib

De griffier voor het verslag,
De Lange

Donderdag 10 november 2016

De delegatie vertrekt in de ochtend vanaf Rotterdam Airport naar Gao. De delegatie wordt op Gao Airport welkom geheten door de Commandant Nederlands Contingent Gao, kolonel Roepers.

Na de lunch in kamp Castor met de detachementscommandanten en detachementsonderofficieren gaat de delegatie naar Super Camp VN. De delegatie wordt daar ontvangen door Commandant sector East, generaal Elias (Bangladesh), Head of Office (regionale commandant civiele missie) de heer El-Amine Souef en de plaatsvervanger van Regionaal Commandant Police Mission (UNPOL) de heer Prince Aledji. De heer Elias benadrukt het complexe karakter van de missie. Er zijn in zijn regio in totaal circa 3000 militairen uit vele verschillende landen betrokken. De heer El-Amine Souef zet uiteen dat in Gao veel verschillende opdrachten samenkomen: demobilisatie, civil affairs, rule of law, mensenrechten etc. Zijn organisatie ter plaatse bestaat uit ca. 400 medewerkers.

Daarna vertrekt de delegatie naar Gao-stad, naar het hoofdkwartier van de NGO I» Aide de I» Eglise Norvegienne (AEN). Daar wordt gesproken met vertegenwoordigers van AEN, het département de protection des femmes et familles, Deme So (NGO) en GREFFA (NGO). De NGO's worden door de ambassade financieel ondersteund.
AEN is een overkoepelende organisatie met expertise op het gebied van bestrijding van gender based violence en een benadering gebaseerd op mensenrechten. AEN was de enige NGO die tijdens de politieke crisis in 2013 haar werkzaamheden onder moeilijke omstandigheden heeft voortgezet.
Het département de protection des femmes et familles heeft voor haar beleidsterrein centraal beleid ontwikkeld. De aanpak vindt plaats op regionaal niveau. Onderdeel van het beleid is de inrichting van Maisons des femmes (te vergelijken met blijf van mijn lijf-huizen in Nederland). Daarnaast monitort de organisatie de NGO's die op dit beleidsterrein werkzaam zijn.
Deme So is werkzaam in het noorden van Mali en heeft daar inmiddels ca. 600 parajuristen (mensen met basale juridische kennis) opgeleid. Deze mensen kunnen inwoners desgewenst helpen op juridisch gebied. Ze vormen daarmee een belangrijke brug tussen het formele rechtssysteem in het midden en zuiden van het land en het traditionele rechtssysteem opgelegd door milities in het noorden en verbeteren de toegang tot rechtspraak voor heel veel mensen.
GREFFA is een nationale NGO gericht op gender issues. GREFFA helpt meisjes en vrouwen indien zij aangifte willen doen van seksueel misbruik en begeleidt hen ook naar het ziekenhuis indien nodig. Dit laatste doet zich bij voorbeeld voor bij kindhuwelijken, m.n. als de betreffende meisjes op zeer jonge leeftijd een kind krijgen en daardoor lichamelijk beschadigd raken. Dit kan leiden tot verstoting door echtgenoot en zelfs familie. Medische operaties kunnen dan een oplossing bieden.
De Voorzitter benadrukt zeer onder de indruk te zijn van het vele goede werk dat deze organisaties onder vaak complexe omstandigheden verrichten. Zij bedankt de organisaties voor hun openheid en wenst hen alle sterkte toe bij de voortzetting in de toekomst van hun onmisbare werk.

De delegatie brengt vervolgens een bezoek aan de Gouverneur, de heer Traoré. De heer Traoré bedankt de delegatie voor de belangrijke bijdragen die Nederland levert aan Mali. Naast de militaire bijdragen noemt hij ook de bijdragen van het Ministerie van Buitenlandse Zaken. Hij zet uiteen dat er een paar jaar geleden nagenoeg geen overheidsorganisatie meer bestond. De opbouw is in volle gang, mede met het oog op binnenkort te

houden verkiezingen op verschillende niveaus. Op 20 november a.s. (iets later dan gepland) worden er op lokaal niveau al verkiezingen gehouden. Voor m.n. landelijke verkiezingen is het noodzakelijk dat het vredesakkoord eerst door zo veel mogelijk strijdende partijen wordt ondertekend en vooral daadwerkelijk uitgevoerd. Het uiteindelijke doel is dat Mali een democratische republiek blijft, dus met een gekozen volksvertegenwoordiging. De heer Traoré vraagt aandacht voor de noodzaak dat er een betere watervoorziening tot stand komt. De heer Oppewal zet uiteen dat Nederland ook op dat gebied al enige ondersteuning biedt.

Vervolgens brengt de delegatie een bezoek aan de belangrijkste bezienswaardigheid van de stad, een eeuwenoude tombe van leem. Door grote inzet van de lokale bevolking is deze tombe tijdens de crisis niet verwoest.

Terug op kamp Castor dineert de delegatie met officieren van Denemarken, België, Tsjechië, Engeland, Estland, Zwitserland en Duitsland. Al deze landen doen mee aan de VN-missie in Gao.

Na het diner geeft de heer Roepers een briefing. In zijn briefing zet hij onder meer uiteen dat Nederland binnen MINUSMA een bijzondere positie inneemt. Zo heeft Nederland het concept van ASIFU en SOLTG voor een belangrijk deel zelf ingebracht en geeft daar nu met een aantal andere landen invulling aan. MINUSMA zit als geheel aan het einde van de eerste van drie fases (consolidation). Nederland loopt v.w.b. haar eigen bijdragen daar al enigszins op vooruit. Het vredesproces verloopt traag, maar zolang er gesproken wordt, wordt er tenminste niet gevochten. Het jaar 2017 wordt (weer) een interessant jaar, met de vervanging van de Force Commander, een nieuw VN-mandaat en de aanpassing van de Nederlandse bijdrage.

Vrijdag 11 november

De delegatie brengt een bezoek aan de verschillende detachementen op het Nederlandse kamp.

Als eerste wordt een bezoek gebracht aan het Combined Joint Support Detachement (CJSD). Hier wordt zorggedragen voor een breed scala aan producten en activiteiten, zoals de voorziening van eten, brandstof, elektriciteit, water en kleren, maar ook het onderhoud van wapens en ander materieel. Vanwege de schaarste aan water wordt binnen enkele maanden circa 80% van het rioolwater geschikt gemaakt voor hergebruik. De samenwerking met de Duitsers binnen het kamp is uitstekend, onder andere op dit vlak.
Dat geldt ook voor de samenwerking op medisch gebied. In nauwe samenwerking met de medische ondersteuning van o.a. de Koninklijke Luchtmacht, de Duitsers en de Fransen is een breed scala aan medische voorzieningen beschikbaar, tot en met operatie-capaciteit waarbij de patiënt in alle gevallen binnen twee uur op de operatietafel moet kunnen belanden indien nodig.

Alle medewerkers hebben een hoofdtaak, maar zijn ook zeer flexibel in te zetten voor andere taken indien nodig.

Daarna bezoekt de delegatie het Helikopter Detachement. Het detachement heeft de beschikking over drie Chinooks en vier Apaches. De Chinooks zorgen voor medische evacuaties, transport van goederen en personeel en dragen bij aan informatieverzameling. De Apaches dragen ook bij aan informatieverzameling en worden verder ingezet als bescherming bij medische evacuaties en als quick reaction force (QRF). Het detachement bestaat uit 128 personen en is in belangrijke mate zelfvoorzienend.

De lokale strijdende partijen hebben respect voor de gevechtskracht van de helikopters. Dit draagt bij aan de stabiliteit in het gebied. Onder andere vanwege de slijtage aan materieel en de noodzaak personeel optimaal geoefend te houden voor een brede inzet komt er nu een einde aan de inzet van de Nederlandse helikopters.
De delegatie krijgt ook een rondleiding langs de diverse ondersteunende diensten en de beide types helikopters. Daarbij spreekt de Voorzitter een grote groep militairen informeel toe, die samen zijn vanwege de verjaardag van een collega.

De rondleiding wordt afgesloten met een bezoek aan de Special Operations Land Task Force (SOLTG). Hierin werken drie landen eendrachtig samen, Nederland, Tsjechië en Denemarken. Een goede samenwerking is bevorderd door een gemeenschappelijk voorbereidingstraject in Nederland, waarbij alle gebouwen precies hetzelfde waren ingericht als in het missiegebied. Daar komt bij dat het special operations-personeel in de verschillende landen altijd al vergelijkbare werkwijzen hanteert.
De snelste en beste resultaten worden bereikt indien SOLTG niet een specifieke taakopdracht krijgt, maar de opdracht krijgt een bepaald effect te realiseren (waarbij meerdere wegen naar Rome kunnen leiden). De missie van SOLTG: het leveren van (near) real-time validaties and accurate ground truth, met als doel stabiliteit in Kidal en de rest van het noorden van Mali.
De samenwerking met ASIFU is uitstekend, en complementair van karakter. Onderdeel van de SOLTG is een aantal functionarissen van de Explosieven Opruimingsdienst.
Vervolgens luncht de delegatie met een kleine doorsnede van de Nederlandse militairen.

De Voorzitter reikt samen met de CDS tijdens een korte ceremonie een aantal VN-herinneringsmedailles uit aan militairen die 90 dagen werkzaam zijn in de missie en spreekt waardering uit voor hun grote inzet.

In de middag vertrekt de delegatie weer naar Nederland.

Programma

Alle tijden zijn gesteld in lokale tijd

10 november	
07.45u	Verzamelen Rotterdam Airport, Jet Centre
08.30u	Vertrek per Gulfstream naar Gao
12.00u	Aankomst Gao
21.30u	Overnachting op Kamp Castor
11 november	
07.00u	Ontbijt met Nederlands personeel
07.30u	Rondleiding kamp
12.00u	Lunch met Nederlands personeel
13.00u	Uitreiking VN-medailles
14.00u	Vertrek per Gulfstream naar Nederland
20.15u	Aankomst Rotterdam Airport